

SLOVENE

Štev. 60. POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKE NAROD. Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2.
(vhod čez dvorišče nad tiskarno).
Z urednikom je mogoče govoriti le od
10.—12. ure dopoldne.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

V Ljubljani, v ponedeljek, 14. marca 1904.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznikov, ob polu 6. uri popoldne. — Velja po pošti prejemati:
za celo leto 26 K, za polovico leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 K, za 1 mesec 2 K 20 K. V upravnistvu
prejeman: za celo leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrt leta 5 K, za 1 mesec 1 K 70 K.
Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavnina 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravnistvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2.
V sprejema naročila, inserate in reklamacije. —
Inserati se računajo enostopna petlitrsta (dolžina
72 milimetra) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat
9 h, za več kot trikrat 8 h.
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvsta
26 h. — Pri večkratnem objavljenju primeren popust.
Upravnistiškega telefona št. 188.

Liberalna slepila.

Ko je prišla z Dunaja vest, da bo kranjski deželni zbor razpuščen, tedaj so liberalci nastopili svojo navadno pet: proti javnosti so se bahali, kako velikanski pogum da imajo, proti vladi so pa moledovali, naj jih za božjo voljo nikar ne vrže v vrtnice novih volitev in ne izpostavlja nežnih liberalnih duš »razdivjanosti ljudskih strasti«.

Proti javnosti so nastopili, kakor bi se nikogar ne bali. Liberalni voditelj je udaril na svoja prsa in rekel: Mi liberalci pravimo, kakor Kuropatkin: Mi smo pripravljeni na borbo!

Mi smo takoj rekli, da to ni Kuropatkin, ampak, da je to korejsko klavirno veličanstvo Li Hsi. In res se je počutil »Gorenjec«, da je dokazal, kako so liberalci »pripravljeni«.

Volitve v gorenjskih kmetijskih občinah so pred durmi. Janez Kuropatkin bi torej moral zdaj pokazati, kako je pripravljen. »Gorenjec« pa piše:

»Ker z ozirom na še obstoječe neugodne razmere nupati posebnega uspeha, narodno-napredna stranka seveda ne bo postavila nobenega kandidata in se sploh ne bo vmešavala v volitve«.

Tak junak je torej liberalni »Kuropatkin«! Najprej leže, koliko poguma ima, potem pa, kadar bi moral pokazati v dejanju svoje junaštvo, se skrije in toži, da so »razmere neugodne«.

Liberalci se zdaj izdatno poslužujejo edinega sredstva, katero jim je ostalo: zvičajne sleparije in predrzne laži. Njihov pogum je velik — na papirju, a sami vedo, da v odprti borbi proti katoliško-narodni stranki nimajo pričakovati drugega, kakor porazov.

Ali niso pisali že meseca in meseca, da so volivci že izstradani od obstrukcije, da si žele liberalnega »miru« in da obsojajo delovanje katol.-narodne stranke? Bilo je vse le slepilo, vse naleganje!

Zato pa tudi tej liberalni izjavi ne verjamemo. Na pošten način ne bodo postavili protikandidata, to je res. A ako bi videli liberalci, da se zanaša katol.-narodna stranka na to, da se ne prikaže sovražnik na bojišče in da torej ni treba v večjem številu oddati svojih glasov — tedaj bi v zadnjem trenutku prišli s kakim kandidatom, da bi potem mogli vsaj reči, da je postalo stališče katol. narodne stranke neugodnejše.

Ako se torej tudi ni bati poraza od liberalne strani, zahtevajo sedanje politične razmere vendar, da se pri teh volitvah pokaže sila katoliško-narodne stranke. Pokazati se mora, da sedanjo politično borbo naše stranke odbrava vse slovensko ljudstvo.

Zato pa vsi volivci na volišče!

Državni zbor.

Dunaj, 12. marca.
Branje.

Poslanska zbornica je imela ta teden pet sej, ker je predsedstvo ustreglo nemškimi strankam, da so se vsak dan razun-

nedelj in praznikov. To je prva posledica mnogih posvetov glede češke obstrukcije. S tem dosežejo le to, da se tiska več steno-grafskih zapisnikov in da se zapisnikarji vadijo v branju. Vsak češki poslanec mora pač na dan spisati po eno petico ter jo s podpisom izročiti začetkom seje predsedniku, da se doslovno prečita. To je dovoljeno po poslovniku, ki predsedniku veže roke. S tem zbornica ne pride do dela.

Tudi danes so zapisnikarji čitali peticije, in to branje se je vrstilo z glasovanji po imenih. Pri glasovanjih pa morajo levičarske stranke skrbeti, da je vsaj sto poslancev navzočih za sklepčnost zbornice, ker češki in mnogi poslanci na desnici začetkom vsakega glasovanja zapuščajo dvorano. Zabavo galerije pa skrbé posamezni poslanci, ki so slabe volje ali jim je prirojeno zbadanje.

Predsednik — hud.

Ko je začetkom seje zapisnikar Albrecht čital vsenemško interpelacijo glede dijaških nemirov na dunajskem vseučilišču, je več čeških poslancev, ki pred zapisnikarji v gneči nadzorujejo dobesedno branje interpelacij in peticij, burno ugovarjalo proti nekaterim ostrim izrazom. Predsednik grof Vetter, ki je po mnenju levičarjev premehak in predobrohoden, je najprvo svaril. Ker to ni pomagalo, postane nenavadno hud. Z zvoncev v roki udari opetovano ob mizo ter na ves glas zahteva, da morajo vsi »kontrolorji« takoj zapustiti prostor pred zapisnikarji, ki na desni strani predsedstva opravljajo svoj neprijetni posel. Kadar je krik, so seveda takoj zraven vsi, ki so bolj nemirne in vroče krvi. Bil je krik in ropot, ker le neradi so »kontrolorji« in »kibici« zapustili stražo ter se umaknili na svoje sedeže.

Wolf se je razsrdil.

Ko je češki poslanec Rataj glede neke peticije zahteval prvo glasovanje po imenih, vzdigne glavo poslanec Wolf, zasuhe brke ter kriči proti galeriji, kjer je zbranih več vsenemških dijakov: »Čujte, ali naj nas onile tam (Čehi) še nadalje imajo za norce! V Ottakringu zbirajo češke čete proti nemškemu vseučilišču, tukaj pa se ti »kerlici« norčujejo iz nas!«

Češki poslanci se mu posmehujejo, poslanec Skala pa mirno vzame iz žepa košček sladkorja ter ga pokaže Wolfu, drugi pa kličejo: »Sadkor! Sladkor!« — To pa razkači Wolfa. Kakor besen hiti z leve strani proti češkim klopem ter kot divji skoči na poslance Skalo, da omahne. Nastal je krik, kakor v zverinjaku. Le s silo so razni poslanci z leve in desne razkopali živo kopico med klopmi. Wolf se je tresel jeze in srda, ker so mu baje bivši čži tovariši v istini po krivici očitali, da bi bil jemal denar od sladornih baronov. Kakor znano, mu tega v pravdi dr. Schaik ni mogel dokazati in je bil obsojen zaradi obrekovanja.

Podpredsednik Kaiser je Wolfa poklical k redu, glede poslanca Skale pa izjavil, da je ta le sladkor kazal Wolfu, ne da bi kaj govoril.

Dijaški izgreli.

Začetkom seje so češki in slovensko-hrvatski poslanci vložili interpelacijo na min. predsednika, kaj hoče storiti, da brani slovenske dijake na dunajskem vseučilišču proti nemškemu napadom. V nasprotnem amisu pa so nemški poslanci vložili kar tri interpelacije. Min. predsednik dr. pl. Körber je takoj odgovoril, rekoč: »Dokler slovenski dijaki na dunajskem vseučilišču spoštujejo zakone in ne kalé javnega reda, imeli bodo popolno varstvo, kakor vsi državljani, ker v tem oziru ne sme biti razločka. Tem skrbneje se morajo ogibati vsem provokacijam in hujškanju (Čehi kličejo: V Pragi tudi!), ki morejo mo-

ti red ter kršiti zakone. Dijaki in njih prijatelji naj ne prezirajo mogočih resnih posledic. Vlada hoče navzlic obžalovanju vrednim prizorom na dunajskem vseučilišču varovati na akademickem prostoru stare posebne navade, toda preprečiti mora vse nezakonite izgrede, katerih mirno dunajsko prebivalstvo ne more trpeti. Izdal sem potrebne ukaze, da se brez ozira vzdrži mir dunajskega mesta. (Živahna pohvala na levici, Čehi kličejo: Kaj pa v Pragi in Brnu?)

Graja za poslance.

Po poslovniku more vsak poslanec, ako ga je v zbornici razžalil tovariš, zahtevati grajo. Ta določba more biti jako izdatno sredstvo za obstrukcijo. Dva se dogovorila, da se ozmerjata. Oba zahtevata grajo. Grajalni odsek sklene grajo, tem povodom se v zbornici razplete dolga razprava, poslanci se zopet ozmerjajo, in tako more iti dan in noč ad infinitum. Ze to je eden mnogih dokazov, da najstrožji poslovnik ne more zadušiti obstrukcije, ako se ne pomirijo duhovi. To pa je mogoče le tedaj, ako se zamaše glavni viri narodnih preprirov v Avstriji...

Danes je bila dolga in hrupna razprava povodom sklepa grajalnega odseka, da zbornica izreče grajo poslancema Steinu in Herzog u, ki sta v četrtek klicala galeriji: Pobijte Čeha na ulici!

Govorili so dr. Kramar, Pernertorfer, dr. Stransky, dr. Ofner in poročevalec dr. Razkowski. Zbornica je soglasno izrekla grajo, za katero pa se imenovana poslanca zmenita toliko, kakor za lanski sneg.

Zdravniki parlamenta.

Kakor sem že sporočil, hočejo nemške stranke ozdraviti bolni parlament. Danes so sklenili nemški voditelji: 1. Predsednik naj strogo izvršuje poslovnik ter odpravi vse zlorabe. 2. Seje naj so vsak dan do noči. 3. Nemške stranke naj podpirajo predsedstvo, da to izvrši. 4. Nemški poslanci naj se brez potrebe ne udeležujejo razprav o nujnih predlogih ter naj z medklici ne izživljajo preprirov.

V ta namen hočejo pridobiti nemške konservativce in Poljake. Za slučaj, da dobé večino in podpro tudi od vlade, hočejo prisiliti predsednika grofa Vetterja, da ali strogo izvršuje ta sklep ali odstopi. Na njegovo mesto bi izvolili dr. Ebenhocha, ki pa izjavlja, da ne prevzame predsedstva.

Vederemo, kaj se zgodi. Največji optimisti so neverni Tomaži, ker vlada stereotipno odgovarja: Pomagajte si sami, jaz sem storila svoje. V teh razmerah ima vlada v rokah § 14, s katerim se vlada brez vsake sitnosti. Na Ogrskem! A tam so povsem druge razmere! Ondi hočejo vse madjarske stranke isto, vlada ima močno večino, pri nas pa je babilonska zmešnjava, na valovih parlamentarne povodnji pa pleše vladna ladja. In tako ostane, dokler izreden dogodek ne stresе države.

Prihodnja seja je v ponedeljek.

Nasilstvo nemških buršev.

Nemški burši na Dunaju napenjajo vse sile, da bi nenemškimi visokošolcem dokazali, da nimajo nobenih pravic na dunajskem vseučilišču. Pri tem drži vlada svojo materinsko roko nad nemškimi burši, ki so tako nasilni, da so nenemške dijake pregnali celo od že plačanih kosil v mensi in da so se predrznili izdati geslo »Slovane izstradajmo!« Vladi v zahvalo nemški burši poje »Die Wacht am Rhein«. Pri nastopu slovenskih dijakov so zopet žalostno vlogo igrali Poljaki, ki so se absentirali in jih ni bilo niti na zborovanje slovenskih in laških dijakov. Sploh se je opazilo, da so

burši izvrstno organizirani, kar se pa o slovenskem dijaštvu ne more trditi. Pri takih nastopih je odločilna krepka organizacija.

Laški dijaki so imeli shod, na katerem so izražali željo, naj bi se razmerje mej Lahi in Slovani izboljšalo. Izjavili so, da nočejo imeti nobene zveze več z nemškimi visokošolci, da opuščajo nevtralnost in da se pridružujejo onim, ki nastopajo za enakopravnost vseh vseučiliščnikov.

V soboto ni prišlo na Dunaju do pretepov. Mej nemškimi in slovenskimi dijaki je stal kardon policajev. Nemški listi pravijo, da so se tudi drugi na Dunaju živeči Čehi pridružili demonstrantom in da je število obdinstva na obeh straneh okoli poluščneva znašalo 15.000 oseb. Nemški dijaki sedaj zahtevajo, da se morajo odstraniti iz univerze vse deske slovenskih akad. društev.

»Mensa academica« je zaprta. Menda se baje danes zopet odprla. Rektor grozi z relegacijo vsakemu dijaku, ki bi udri v univerzo. Slovenski in laški dijaki so edini v tem, da se mora nasilnosti nemških buršev narediti energičen konec.

Slovensko dijaštvo hodi v gruclah po Dunaju. Koderkoli srečajo dijaki vojaštvo (Bošnjake), jih burno pozdravljajo. Pri univerzi stoje cel dan trije vozovi rešilne družbe. V soboto je prišel pred univerzo tudi poslanec Fresl, katerega je dijaštvo glasno pozdravljalo. Posl. Wolf je tudi prišel mimo. Slovenski dijaki so mu klicali: »Moralist!« »Zuckermann!« »Musterehrenmann!« Pri bojih v petek je dobil s palico po glavi tudi član »Danice« g. C., da je moral na rešilno postajo.

V seji državnega zbora so češki, slovenski, hrvaški in laški poslanci skupno pozvali Körberja, naj izjavi, ako hoče z isto odločnostjo in z istimi sredstvi varovati izjave nenemškega dijaštva na dunajskem vseučilišču, kakršne je garantiral nemškimi buršem v Pragi.

Po poročilih iz Prage so včeraj nemški burši hoteli prirediti »velik bumel«. Na pomoč so poklicali burše iz Gradca, Brna, Dunaja in celo iz Nemčije. V zadnjem trenutku so »bumel« odpovedali. Razburjenje Čehov vsled tega buršovskega izzivanja je prikipelo do vrhunca.

Ogrsko.

V soboto je državni zbor sprejel tudi v tretjem branju rekurtno predlogo in jo izročil magnatski zbornici v potrditev. Nato je prišla v razpravo indennitetna predloga za prve štiri mesece l. 1904. Grof Apponyi je imel daljši govor ter je predlogo odklonil, da s tem pokaže svoje in svojih pristašev nezaupanje napram vladi. Ministrski predsednik noče poznati programa ogrske državnopravne politike, in zato mu ne more slediti. Podal je predlog, naj zbornica odredi kabinetu Tisza sredstva za vladanje in indennitetno predlogo odkloni. — Odgovarjal je ministriški predsednik in obljubil najdalekosejšje koncesije glede izterjevanja davkov. Kazal je na nevarnost, če se v armadi preveč štedi; ako armada ni zmogljiva za boj, štedimo za naše sovražnike. Napadel je Apponyija, češ, da so njegove pritožbe brez podlage. — Razprava se je prekinila. — Vse kaže na to, da mir na Ogrskem ne bo dolgo trajal; nekaj obstrukcionistov se že kesa, da je odložilo orožje. Grof Apponyi dela z vsemi močmi na to, da spodmakne sedež ministrskemu predsedniku. Poslanec Ivanki je izstopil iz Apponyijeve skupine, ker ni bila dovolj radikalna zoper Tiszo. Govori se, da pride v kratkem vladar v Budimpešto.

Srečni vladinovi.

Konec obstrukcije v ogrskem državnem zboru je tukajšnje madjarone rešil velike skrbi, ker ne pride na Ogrskem do novih volitev, kakor kaže najnovejši preobrat, in zato odpade potreba novih volitev tudi za Hrvaško. Ban in sekcijski načelnik, Šumanović, sta že začela z ozirom na bližajoči se volilni boj z nekaterimi reformami, a zdaj je zopet dvomljivo, da bi jih izpeljali. Vsekakor je vladna stranka zopet dobila odmor, da nadaljuje politiko svoje narodne nedelavnosti.

Kongregacijski pouk na Francoskem odpravljen.

Francoska zbornica je v petek dokončala razpravo o zakonskem načrtu, da se odpravi kongregacijski pouk. Poročevalec Buisson je podal posredovalni predlog, naj se rok za izvršitev tega zakona podaljša od pet na osem let. Ministrski predsednik in naučni minister sta bila odločno za to, da se zakonski načrt takoj izvede. Proti predlogu je bil odklonjen z veliko večino.

Zbornična šolska komisija je razpravljala o dveh dopolnilnih predlogih k zakonskemu načrtu, ki zahteva odpravo pouka v kongregacijah. Predlaga se namreč, da bi novicijski kongregaciji za šole v inozemstvu še nadalje obstojali, in da se odpravijo kongregacije šole čez 10 let. Predloga sta bila odklonjena.

Potovanje nemškega cesarja.

Bremerhaven. Cesar Viljem je v soboto dopoldne nastopil svoje potovanje v Sredozemsko morje, poslovivši se prej od princa Henrika.

London. »Pall Mall Gazette« piše, da je potovanje nemškega cesarja v Sredozemsko morje ugodno znamenje za obči položaj. Odsotnost cesarjeve dokazuje, da se vlade v sedanjih odnosih ne boje novih zapletov.

Madrid. Ministrski predsednik potrjuje, da odpotuje kralj v Vigo, da tam pozdravi cesarja Viljema II. Kralj zapusti danes, 14. t. m., Madrid. V njegovem spremstvu bodeta tudi mornarični minister in minister javnih del.

Ruski anarhisti.

Berolin. Iz Petrograda se poroča: Po osem dnevi obravnavi je izreklo tukajšno vojno sodišče sodbo o sodni obravnavi proti ruskim anarhistom. Kot glavni organizator zadnjih zločinov proti državi je bil obsojen Geršun na vešala. Ista usoda je zadela oba njegova soobtoženca, topničarskega poročnika Grigorova in delavca Melnikova, vendar se pa razsodba o teh dveh predloži carju v pomiloščenje. Dva druga anarhisti sta bila obsojena v zapor. Geršun je po obsodbi padel na kolena ter prosil carjeve milosti, češ, da je sedaj pripravljen žrtvovati za domovino svoje življenje na bojišču v Aziji.

Z Balkana.

Sofija. Turška vlada je naznanila, očitno z namenom hujškanja, da nameravajo vstati umoriti enega ali drugega tujih orožniških častnikov. Ako se tak umor res izvrši, tedaj ga bodo zakrivali Turki, da obdolže umora vstase.

Sofija. Tu je vse jako razburjeno, ker je sedaj vedno bolj jasno, da sultan reformno akcijo nalašč zavlačuje. Sultan računa na to, da ima Rusija opraviti v vzhodni Aziji. Makedonsko gibanje se je radi tega vnovič pričelo. Nove vstaje čete se sestavljajo ter si razdeljujejo orožje.

Carigrad. Razprave, ki so se vršile med velikim vezirjem in bolgarskim zastopnikom v Carigradu, so, kakor piše »Pol. Kor.«, srečno zaključene in pride najbrže do neke pogodbe med Bolgarijo in Turčijo. V glavnem se raztega sporazumjenje na pomiloščenje in vrnitev makedonskih beguncev ter na medsebojne trgovske zveze. Turška vlada se zavezuje, da vse begunce zopet vsprejme, razrušene hiše sezida na državne stroške in jim da še drugače odškodnino. Bolgarska vlada pa se zaveže, z vso strogostjo nastopati zoper makedonske odbore. Turška vlada tudi obljublja, da zahtevane makedonske reforme raztegne tudi na drinopoljski vilajet. (Vprašanje je le, če bo te obljube tudi izvršila.)

Cetinje. Sem se poroča, da je zdaj jasno, da so bili albanski nemiri vzporedni od Albancev, ki so bili tajno zvezani z bojevito stranko v sultanovi palači v Carigradu.

Iz brzobjav.

Dunaj. Vojni naredbenik poroča: Cesar je imenoval polkovnika Emanuela Pivetz poveljnikom pešpolka Baron Beck št. 47.

Budimpešta. Ogrski brzobjavni kor. biro poroča, da pride cesar prihodnji teden na daljše bivanje v Budimpešto. Za časa bivanja bo na dvoru več svečanosti.

Berolin. Državni zbor je vzprejel soglasno od proračunske komisije mu pred-

loženo resolucijo, v kateri se zahteva brezobzirno postopanje proti vsem predstojnikom, ki alabo pazijo na to, da se z vojniki ne ravna grdo.

Rim. Zbornica je sprejela predlogo o nedeljskem poštiku.

Rusko-japonska vojska.

Boji mej ruskim in japonskim brodom.

Japonci nimajo proti ruskemu brodomu posebnih uspehov, kaj šele proti Port Arturu. Vse vladivostoško brodom je nepoškodovano, a tudi rusko brodom v Port Arturu nima takih izgub, kakor so si Japonci želeli. Kolikor izgub imajo Rusi, toliko jih imajo Japonci tudi. Poročila pravijo, da so japonske granate iz jako slabe tvarine.

Petrograd, 12. marca. Poveljnik brodomov admiral Makarov poroča preko Mukdena o zadnjem boju pri Port Arturu. Sest naših torpedovk, med temi 4 pod kapitanom Matuševičem, ki so se podale v noči 10. t. m. na odprto morje, srečale so sovražno brodom torpedovk, katero so spremljale križarke. Prišlo je do boja, v katerem je torpedovka »Vlastni« vrgla Whitenheadov torpedo na sovražno torpedovko, ki se je vsled tega potopila. Na povratku je bila poškodovana torpedovka »Stereubši« pod poveljništvom poročnika Sergejeva, in se je začela pogrezati. Ob 8. uri jutraj se je povrnilo ostalih 5 torpedovk. Ker je bil položaj »Stereubša« kritičen, sem razvil svojo zastavo na »Noviku« ter se podal s tem in »Bajanom« na pomoč. Pet sovražnih križarjev je zajelo našo torpedovko. Isti čas je priplulo tudi sovražno brodom. Nemogoče je bilo rešiti »Stereubša«. Torpedovka se je pogreznila. Ob 9. uri je začela iz 15 ladij obstoječa sovražna eskadra iz velike daljave streljati na Port Artur iz topov velikega kalibra. Po mojem mnenju je izstreljal sovražnik 154 krogel iz topov 30¹/₂ kalibra. Skoda, prizadeta našim ladjam, je neznatna in so vse popolnoma pripravljene za boj. Ponovno streljanje naših baterij je primoralo sovražnika, da se je umaknil. Začetkom bombardiranja so odgovarjale baterije vse trdnjave. Moštvo na vseh ladjah je dokazalo svojo hladnokrvnost. V delavnicah se ni delo prekinilo. Poroča se, da je bil sovražni križar »Takasano« močno poškodovan; škoda se pa radi daljave 10 kilometrov ni moglo natanko določiti. Več naših krogel je bilo izstreljenih 12 kilometrov daleč.

Pariz, 12. marca. »Temps« je baje zvedel, da se v ruskih krogih pretresava načrt, kako bi poslali rusko baltičsko brodom preko Severnega morja v vzhodno Azijo, za časa ko se v tem morju staja led.

Port Said, 12. marca. Križarka »Dimitri Donskoj« je dospela popolnoma pripravljena semkaj. Vkrčala bo 500 tonelat premoga ter odplula proti Kadiksu.

Rim, 12. marca. Glasom poročila »Agenzia Stefania« preklicuje člensko poslanstvo vest, da je členska vlada prodala Japonski nekoliko vojnih ladij.

Petrograd, 13. marca. Iz Port Arturja poroča ruski tel. agent o zadnjem bombardiranju Japoncev: Bombardiranje je največ škodo napravilo v novem mestu. Ena garnata je eksplodirala pred hišo pravdnika Sidurskega ter je hčerki polkovnika bar. Franka odtrgala glavo. Neka druga gospodična je bila težko poškodovana na desni strani prs, ter je kmalu nato med groznimi bolečinami umrla. Bil je še ubit neki Kitajec, neki kočijaž in več Kitajcev je bilo ranjenih. Dobro se je opazilo, da je bila neka japonska oklopnica zadeta od krogelje in se takoj počasi oddaljila. Kanonada je bila silna. Ob 1. uro je grom potihnil.

London, 13. marca. Pri zadnjih ponočnih napadih japonskega brodoma so bile tri japonske ladje poškodovane. Toda tudi zahodni del portarturskih vtrdb je baje znatno poškodovan. Kabel Port Artur - Cifu je poškodovan.

Petrograd, 12. marca. Pri nočnem boju je ruska torpedovka izpustila torpedo, ki je uničil japonskega minonosca. Japonsko brodom je pa izpustilo šest torpedov, od katerih ni nobeden zadel cilja.

London, 13. marca. Listi poročajo, da je bilo pri zadnjem bombardiranju Japoncev na Port Artur v Port Arturu 38 oseb ubitih in 100 ranjenih. Dalje poročajo, da je poveljnik ruske ladje »Stereubši«, ko je videl, da ne more uiti sovražnemu brodomu, ki je ladji prerezalo pot nazaj, sam razstrelil ladjo v zrak.

Vojska na suhem.

London, 12. marca. »Daily Mail« poroča iz Cifu: V zadnjih 19 dneh je baje došlo v neko korejsko luko 16 transportnih ladij. Luko, ki je oddaljena od Čemulpa približno 12 ur, zovejo Japonci Kajdžu. Stiri japonske križarke in več torpedovk straži na severni strani vhod v pristanišče. Ena razdiralka torpedovk je naletela na skale, toda se je le malo poškodovala, ona transportna

ladja pa se je razbila, ker je vhod v luko jako nevaren. Od 27. m. m. se je baje izkrcalo v Kajdžu 10 000 Japoncev.

Kolonia, 12. marca. »Kölnische Zeitung« je prejela iz kitajskega vira malo verjetno poročilo, da so se Japonci izkrcali pri Tatungkau-u ter zasedli Kiutienšan in Antung.

Petrograd, 12. marca. Iz glavnega ruskega stana je došla ruski brzobjavni agenturi preko Mukdena vest: Radi raznih in nasprotujočih si poročil o izkrcanju japonskih čet na raznih točkah in o nadaljnjih namelih japonskega poveljništva je ostal v Harignu tjejak došli vojni kor. Radi hudega mraza je težavno preskrbeti četam primerne oskrbe.

Dunaj, 12. marca. Japonsko poslanstvo na Dunaju je dobilo poročilo, da je japonski cesar odpotoval proti Koitu in Semonosakiju, od koder odide s 50 000 možmi na bojišče. Cilji japonske armade v sedanjih vojski so: Port Artur, Vladivostok in Jalu, Mukden, Kirin, Kanton in Irkutsk. Japonci se torej ne nameravajo bojevati le v Mandžuriji, ampak tudi v Sibiriji. Kakor se poroča, imajo sedaj Rusi v Mandžuriji 115 000 mož, od teh jih je 20 000 v Vladivostoku, 17 000 v Port Arturu, 25 000 med Mukdenom in Jalu in polutokom Siatongan, 40 000 v Harbinu in Kirinu. Japonska je izkrcala 30 000 mož v Čemulpu, 25 000 v Posjetskem zalivu in 40 000 v drugih korejskih pristaniščih, skupaj torej 100 000 mož. Togo pripravlja brzokone s svojo eskadro nov napad na Port Artur. Admiral baje namerava Port Artur zažgati deloma s pripravljenimi požigalci, deloma pa s pezemeljskimi torpedi, katere namerava metati iz zrakoplovov.

Petrograd, 12. marca. General Kuropatkin je odpotoval na bojišče. Že dve uri pred odhodom vlaka so bile vse ulice do kolodvora polne ljudi. V carski čakalnici je bilo zbrano višje uradništvo, carska družina, načelniki vojaštva in zastopniki francoske kolonije, ki so spremili generala Kuropatkina. Ljudstvo mu je prirejalo navdušene ovacije. Na kolodvoru so prišli k slovesu še veliki knezi Nikolaj in Peter Nikolajevič ter Nikolaj Nikolajevič. Najstarejši general Egestrom je dal Kuropatkinu sliko svetnika z napisom: »V tem znamenju boš zmagal!«

Berolin, 12. marca. »Berliner Tagblatt« poroča iz Tokia: Japonska poročila o »stotisočih« vojaštvu, ki jih imajo baje pripravljenih, so vsa izmišljena. V resnici sta za boj pripravljena samo 10. in 12. ter gardna divizija.

Petrograd, 12. marca. Ruski »Rdeči križ« je do 5. marca nabral že 970 927 rubljev prostovoljnih darov.

Dunaj. Rusi se nameravajo Japoncem pri prehodu čez reko Jalu resno ustaviti, ker napravljajo ondi velike utrdbe.

London, 12. marca. »Daily Chronicle« poroča: Korejske čete so baje v bližini Phjüngjanga napadle Ruse in jih pognale v beg, jih 200 vjele. (?)

Petrograd, 12. marca. Kakor poroča dopisnik ruske brzobjavne agenture iz Irkutsk, dela pri bajkalski železnici zelo hitro napredujejo. Do 14. aprila bo proga Tanšoj Kultuk dovršena. 15. avgusta bo že zvezana postaja Kultuk s postajo Bajkal. Da se to zvrši do določenega časa, zvišala je vlada prispevke za 736 000 rubljev.

Petrograd, 13. marca. (Uradno.) General Žilinsky poroča z dne 12. t. m.: Po poročilih korejskih listov se je osemnajst tisoč Japoncev izkrcalo v Cinamphu ter da korakajo proti Phjüngjangu. V Kjongšogju (severna Koreja) so je izkrcalo 5000 Japoncev. V Port Arturu in Vladivostoku je mir. V celi Mandžuriji ni nikjer japonskih čet. V severni Koreji je sedaj opaziti le male sovražne patrulje. Poleg že omenjenih žrtv zadnjega bombardiranja sta ubita še dva mehanika, ki sta delala na »Retvizanu«.

Tientsin, 13. marca. Reuterjev urad poroča, da so na Kitajskem v provinci Sanei resni nemiri proti Evropejcem. Vzrok je baje ta, ker je neki Lah ustrelil nekega Kitajca.

Niučvang. Rusi utrjujejo Niučvang kljub temu, da hočejo Amerikanci, naj bo ta luka nevtralna. Ob Jalu neki stoji dvajset tisoč sibirskih čet. Pet vrst okolu Liaojanga delajo Rusi noč in dan utrdbe.

London, 13. marca. »Express« poroča njegov dopisnik iz Tientsina, da mu je povedal neki Anglež, ki je ravnokar prepotoval Mandžurijo, da Rusi od prvega napada na Port Artur neprestano delajo noč in dan. Stara malomarnost je zginila. Ob železnici se napravljajo zaloge jedil in neprestano se odposiljajo čete proti reki Jalu, kjer je pričakovati prve bitke. Tudi med vojaštvom je vse v redu. Vse pripovedke o pijanosti in nepokornosti ruskih vojakov so izmišljene. Vojaki so izvrstni in obdudovanji vredni. Rusko vojaštvo se za more kosati z vsakim sovražnikom. V Port Arturu ni skoro nič civilistov, toda 12 000

mož posadke. Tudi s živili in streljivom je trdnjava dobro preskrbljena.

Japonci o vojski.

Francoški obzornik »Revue« je ravnokar sestavil nekaj člankov iz japonskih listov. Vsi pišejo seveda o vojski in pri tem razlagajo svoje nazore. »Kejzej«, list liberalne stranke, poziva vso japonsko mladež na boj ter pravi: »Umreti mora vsak človek prej ali pozneje. Namestu, da bi poginili brez sledu, kakor žuželke, umrmo rajši junake v borbi proti ruskim barbarom!« Sicer pa piše, da bo kmalu Rusov konec. Njih ladje bodo kmalu na dnu morja in vojake bodo Japonci postrelili! Ta list tudi filozofira tako: »Razum gospodar in zmagače, čustvo je pa vsakokrat premagano. Japonska koraka na čelu razumnemu razvoju Azije. Zato je njena dolžnost, da v sebi razvija razum in se ne da premotiti od nobenih čustev. List »Taju« piše: Nerazdeljivost Kitajske je za vsakega pametnega Japonca smešen pojem. Saj je vsem jasno, da bo treba kmalu kitajsko cesarstvo razdeliti. Kitajska mora sama v sebi razpasti, in v interesu Japonske je, da se ta razpad pospeši.

List »Niči-Niči Simpun« piše, da bodo morale druge države že iz denarnih ozirov varovati Japonsko. Na Japonskem deluje 89 tujih denarnih in obrtnih družb, katerih kapital znaša tam do 400 mil. frankov. Ti kapitalisti bodo zastavili ves vpliv, da se Japonska preveč ne oškoduje.

Druge države.

Moskva, 12. marca. Moskovski veletržci so imeli shod, na katerem so proglasili, da toliko časa bo ojkotirajama eriško blago, dokler ne bodo ameriški listi začeli pisati prijazno Rusiji.

Štajerske novice.

Š Trinpetdesetih kaznovan je bil v Mariboru l. 1869. v Brežicah rojeni delavec Jakob Sekan. To pot je dobil radi tatvine 8 mesecev. Po prestani kazni ga oddajo v prislino delavnico.

Š Umrla je v Mariboru soproga železniškega sprevednika, gospa Frančiška Stankova. — Umrla je v Mariboru vzgojiteljica uč. Zofija Grilec.

Š Za štiridesetletno zvesto službovanje je bila v mariborski kaznilnici nadpazniku g. Ivanu Božiču slovesno pripeta častna svetinja.

Š Smrt v Dravi. Od Sv. Marka niže Ptuj se nam piše: V ponedeljek, 7. marca popoldne, je vozil Šimon H. H. s svojim sorodnikom nekaj dračja preko Drave tik vasi »Zabovci«. Drog se mu izvije iz rok in moč pade vznak v deročo Dravo. Možek, star 75 let, je še malce plaval na hrbtu in klical na pomoč soveslarja, pa zastoj. — Divji in mrzli valovi so starčeka zagrnili in ga v brzi naglici skrili osem rešilcev. Mož je bil bojevnik v Štežiji in branitelj domovine l. 1848. v Središču pred Ogri. Kot vpokojen junak služil je mnogo let zvesto in točno v žabovški občini za občinskega slugo in velikokrat s svojimi dovtipnimi šalami iz vojske zabaval radovedne slušatelje. Imal je še vedno vojaško srčnost, pa ljubeznivo srce. Mnogo utopljencev, potegnitvi jih iz Dravskih valov, je položil v tihe grobove, a slednjič je nemila usoda še njega izročila Dravi. Zapustil je revno ženičico iste starosti na smrtni postelji, zanuščeno samo sebi.

Š Mariborske novice. V tukajšnjem poslopu okrožne sodnije so prijeli 26 letnega Rudolfa Habel iz Weizenkirchena na Gornjem Avstrijskem. Dolžijo ga raznih goljufij. Habel je poslušal v prostorni dvorani obravnave in tam ga je spoznal policaj. Ko je Habel to opazil, zbežal je iz porotne dvorane ter se skušal skriti v poslopu, kar se mu pa ni posrežilo. — Pri tukajšnjem ključavničarskem mojstru je tepel pomočnik Mihael Herrscher dva učenca z železnim drogrom ter ju poškodoval. Suroveža so aretirali.

Š Volitve v ptujski okrajni zastop se vrše danes. Boj je hud. Nemci hočejo na vsak način poraziti sedanjo slovensko večino. Nemci agitirajo, da imajo mej svojimi kandidati Nemce in Slovence. Izdali so tudi slovenski oklic. Ti žalostni kandidati so v oklicu takole zapisani in sicer v veleposelstniški skupini: pl. Hellin Franc, baron Kubeek Maks, pl. Pongratz Guido, Purg Martin, Schampa Jakob, Schosteritsch Franc, Strasschill Maks, Uim Maks, Wrabel Josef ml., Windisch Andrej. V skupini trgovine in industrije pa: Fürst Josip, Fürst Konrad, Kasper Ivan, Leskoschegg Franc, Leskoschegg Josip, Matzun Jakob, Sima Karol, Hutter Simon, Ornič Josip, dr. R. pl. Fichtenau S.

Š Vinogradniški shod v Mariboru. Iz Maribora smo dobili od g. poročevalca o vinogradniškem shodu v Mariboru, ki pa ni č. g. Korošec, kakor ga sumiši zadnja »Domovina«, naslednje pojasnilo: Ker na vinogradniškem shodu nisem imel svojih oči vedno vprti v g. prof. Verstovška, ampak sem moral paziti na govore in celi razvoj shoda, in ker g. profesor v »Domovini« od 11. marca slovesno zatrjuje, da je sicer trikrat obiskal vinogradniški shod, a ravno ob času, ko sta govorila Girstmayer in Karba,

ni bil navzoč, ne obotavljam se pošteno in odkrito izjaviti, da potemtakem napad na g. prof. Verstovška nima stvarne podlage. Valed tega seveda tudi odpadejo vsa druga izvajanja o njem. Da pa sem v poročilu omenil ravno g. prof. Verstovška, temu je razlog, ker je bil on najodličnejša politična oseba s slovenske strani, katero sem videl in poznal na shodu. Gg. Hočevarja, Mursa, dr. Omuleca i. dr. osebno nikakor ne poznam. Č. g. Korošec je v ozadju »Slovenčevga« dopisa pač toliko, da me je naprosil, naj grem poročat za »Slovenca« in naj zvesto pazim na vse. A pod častno besedo izjavljam, da mi ni naročil, naj pazim posebej še na katero določeno osebo, torej tudi ne na g. Verstovška.

Š Nesrečna smrt strastnega kadilca. V Babincih pri Ljutomeru je dne 10. t. m. prevrtilkar Blaž Dolamič v sobi zgor. Našli so ga sredi sobe mrtvega. Bil je vesa opečen. Na kak način se je vnel, se ne ve, ker je vsa hišna oprava ostala nepoškodovana. Star je bil 81 let in je že tudi na duhu precej opešal. Bil je strasten kadilec in ni izključeno, da mu je to povzročilo tako nesrečno smrt.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 11. marca.

Izvrševalni odbor slovanskega, italijanskega in rumunskega dijaštva dunajske univerze je sklenil sledečo resolucijo: »Izvrševalni odbor slovanskega, italijanskega in rumunskega dijaštva dunajske univerze izjavlja, da hoče dijaštvo tudi nadalje boriti se najodličnejše za akademsko enakopravnost vseh v Cislajtaniji zastopanih narodov, dokler je najvišja akademična oblast izrecno ne pripozna. Vlada se namreč upira rešiti češko, slovensko in italijansko vseučiliško vprašanje v tem smislu, kakor zahteva zaman tekem desetletij volja naroda. Zato so slovenski, italijanski in rumunski dijak **prisiljeni**, nastopiti kot enakopravni akademski državljani, a ne kot nadležni gostje.« Izvrševalni odbor je nadalje ukrenil vpricho dejstva, da je zdaj univerza zaprta in da je radi tega tovarišem nemogoče na akademičnih tleh dostojno manifestirati za svoja sveta prava, da opusti vsako protidemonstracijo toliko časa, da se univerza znova ne otvori. — Dunaj, 12. marca, 1904. Izvrševalni odbor slovanskega, italijanskega in rumunskega dijaštva.

Kranjska deželna vlada in germanizacija. Načelniki tukajšnjih obrtniških zadrug so dobili od tukajšnje vlade neka navodila za svoje poslovanje. Ta navodila poslala je deželna vlada slovenskim načelnikom slovenskih zadrug samo v nemškem jeziku. Tako si upa postopati deželna vlada za dobo nemško-slovenske zveze, tako si upa prezirati slovenski značaj dežele in stolnega mesta. Da bi se Čehom kaj takega pripetilo, nastal bi vršič, da bi vladi nakrat minilo veselje do tako prezirljivega postopanja. Vlada naj drugič našim zadrugam nič več ne usiljuje svoje nemščine, katere nihče ni primoran razumeti. Najbolje bi bilo, da načelniki dotičnih zadrug store proti takemu postopanju deželne vlade pri merne korake.

Umrl je včeraj v tukajšnjem »Leonidžu« čast. g. Ivan Ramor, vpokojeni župnik lavantinske škofije. Pogreb bo jutri ob 5. uri. N. v. m. p.!

Iz Pulja se nam poroča, da je podadmiral in poveljnik trdnjave v Pulju, baron Minutillo, brzojavno pozvana Dunaj k pomorskemu zapovedništvu.

— **Sreča v nesreči.** V Trebnjem se je v stanovanju deželnega dacharja udril obok; skozi odprtino je padla šivilja, katere stanuje v gorenji sobi in se vsled padca precej poškodovala. Na srečo ni bil nihče izmed družine takrat v sobi, ker sicer bi se bila lahko pripetila največja nesreča.

— **Smrtna kosa.** Umrla je v Lokavcu g. Josipu Lokarju soproga Julijana Lokar. — Umrl je v Celovcu g. Viljem Korpič, poslovodna tiskarne društva sv. Jožefa.

— **Vojaške vesti.** Višji zdravnik garnizijske bolnice št. 17, Franc Patzelt, je prestatavljen kot šef zdravnik v Krakovo. Polkovni zdravnik Frid. Schüller pri pešpolku št. 32 je prestatavljen k pešpolku št. 17.

Laško vseučilišče. Goriški mestni svet je vzprejel protest proti zakonskemu načrtu, tihočemu se ustanovitve pravne ita-

lijanske akademije v Roveredu. Tudi tržaški občinski zastop se je izrazil proti. Tudi poroški obd svet je sprejel enako resolucijo. Lahki zahteva laško vseučilišče v Trstu.

— **Potres.** Iz Trnovega pri Gorici nam poroča d. pisnik, da je tudi preteklo soboto čutil potres, a zdelo se mu je, da se ne trese več valovito, ampak vertikalno. To so opazili tudi sosedje. Nato se je vreme spremenilo. Mesto širokalega imamo bolj severno.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda** je izročil gosp. Ivan Jebračin, trgovec v Ljubljani, zopet znatno svoto 200 K kot dobiček iz prodaje Ciril in Metodove kave. Slovenski trgovci in slovenske gospodinje, naročite le Ciril in Metodovo kavo, da podpirate prekorno slovensko šolsko društvo!

Ljubljanske novice.

»Slovenska krščansko-socialna zveza« je imela včeraj občni zbor. Udeležba je bila jako obila, kar priča, da se pričinja v novih društvenih prostorih živahnejše življenje. Poročilo priobčimo jutri.

Nemci napadajo Slovence. Včeraj ob 8. uri zvečer napadli so v Lattermanovem drevoredu trije nemški delavci, pleskar Ivan Habit, strojni paznik Ludovik Baecker in Julij Habit, hlapec pri gugalcih v ljubljanskem praterju, uradnika banke »Savijske« Karola Smuca in ključarja Južefa Podbevška. Baecker je napadel Smuca z nožem in mu prizadjal rani na obrazu in glavi, na kar se je še sam hvalil, da je pretpal nekega Slovence. Policija je vse tri napadalce prijela in zaprla.

Samomor. Dne 12. t. m. ob četrti na 5 uro popoldne se je v hotelu »pri slonu« ustrelil Robert Lilpop, tovarnar v Boli peči. Pripeljal se je z gorenjskim vlakom v Ljubljano in šel naravnost v hotel. Prišedši v sobo se je takoj ustrelil v desno senco in je bil na mestu mrtve. Sobarica je skhala strel v sobi in šla notri. Našla je Lilpopa že mrtvega ležati na divanu s samokresom v desni roki. Slabe imovinske razmere so gnale moža v smrt. Zapustil je ženo in 5 neprekrbljenih otrok. Osodepolno je, da je Lilpop v hotelu »pri slonu« rojen in da si je tudi tukaj končal življenje.

Poskušeni samomor. Včeraj ob pol šestu uri zvečer se je v Linhartovih ulicah št. 30 čevljarški pomočnik Vinko Polaj vpricho svojih staršev s čevljarškim nožem prerezal žile na levi roki in sicer vsled tega, ker so mu starši rekli, da pride njegov brat Anton Polaj, ki se je pred dnevi v šentpeterski vojašnici ustrelil v prsi in se sedaj nahaja v vojaški bolnišnici, domov. Vinko Polaj, ki ni pri zdravi pameti, se je brata zbal. Potegnil je s tako silo po roki, da se mu je nož zlomil. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico.

Grünov spomenik namazali Trije fantje so v soboto ponoči s biatom namazali spominsko ploščo Anastazija Grüna na Valva zorjevem trgu. Polica, ki je bil v bližini, je to opazil in je storilce prijel.

Tatvina. V »Narodni kavarni« je bila v soboto zvečer inženjerju Viktorju Skabernetu ukradena zimska suknja, ki je imel za ovratnikom našitek z napisom tvrde M. Wolf, Hoflieferant, Wien.

Na Vestfalsko Dne 12. t. m. odpeljalo se je 79 delavcev s Hrvaškega na Vestfalsko.

V Ameriko. Predvčeršnjim in včeraj odpeljal se je 120 oseb v Ameriko.

Pri nocojšnji vinski pokušnji bodo zastavljena naslednja nova dolenska in vipavska vina: Karjanove in dr. Namorževe gospe ter Umov, Člaričev, Kerinov in Pfärfjev cviček, dalje Lavrenčičeva sipa, Dolencov ružanec in razen tega še drugih 30 vrst, med temi tudi pikolit v politerskih steklenicah.

Umrl je v soboto zasebnik gosp. Franc Šešek, bivši gostilničar, dobro znan pod imenom »Sintelnov Franc«. N. v. m. p.

Tatovi so odnesli iz gostilne pri Mraku več stvari. Tat je odlal neki ukradeni kovček že na kolodvoru.

Obrtno gibanje v Ljubljani. V mesecu svečanu so v Ljubljani pričeli izvrševati obrt, oziroma dobili dovoljenje sledeči: Ivan Magdič, Stari trg 8, krojaštvo; tvrdka Rossmann in Tschurn, Sv. Petra cesta 12, manufakturna trgovina; Josip Podkov, Sv. Petra cesta 9, mesarstvo; Maks Metzl, Dunajska cesta 2, konfekcija za gospe; Gregor Regorščeg, Krakovski nasip 26, izdelovanje parket; Terezija Omejc, Karlovska cesta 34, prodaja razglednic, papirja in pisalnih potrebščin; Franc Rožič, Kongresni trg 7, krojaštvo; Marija Petje, Kolodvorske ulice 32, trgovina z vinom; Ivan Mikula, Mestni trg št. 19, stavbinsko podjetje in trgovska agencija; Josip Bahovec, Sv. Jakoba trg 6, branjarija; Gregor Marenc, Dolenska cesta 16, gostilna in žganjarnica; Apolonija Vasilje, Sv. Florijana ulice, 13, prodaja sadja, zelenjave, sladkarij in kruha; Franc Vagner, Gradišče 6, mizarstvo; Franc Bizjak, Tržaška cesta 1, gostilna in žganjarnica; Ivan Auerhammer, Kolodvorske ulice 26, trgovina z mešanim blagom; Viktor Gärtner,

Kolizejske ulice 4, pekarstvo; Margareta Vavpotič, Marije Terezije cesta 11, trgovina z delekatesami, žganjem, vinom in pivom v steklenicah; Marijana Merhar, Pogačarjev trg, prodaja sadja; Marija Rovšek, Kolodvorske ulice 26, trgovina s konfekcijskim blagom; Marija Klopčar, Martinova cesta 7, prodaja živil; Fric Novak, baraka v Lattermanovem drevoredu, točenje piva in vina ter prodaja mrzlih jedil; Lucija Lončar, Poljanska cesta 26, trgovina z mešanim blagom; Josip Blodnikar, Cesarja Josipa trg 2, krojaštvo; Marija Zabavnik, Poljanska cesta 13, predelovanje in popraviljanje modrocev; Josip Japelj, Gradišče 6, mizarstvo; Marija Valenčič, Mestni trg, branjarija; Albert Barnchello, Pogačarjev trg, prodaja južnega sadja. — Obrt odpovedali pa so sledeči: Anton Greiner, Sv. Petra cesta 25, stavbarstvo; Anton Kocmur, Poljanska cesta št. 9, gostilna in žganjarnica; Marija Auerhammer, Kolodvorske ulice 26, kramarija; Josip Bregar, Sv. Florijana ulice 13, čevljarstvo.

Književnost in umetnost.

*** Sobotni koncert »Glasbene Matice«** je krasno uspel v vsakem pogledu. Dvorana »Narodnega Doma« je bila napolnjena do zadnjega kotička: sedeži in stojališča so bila vsa zastavljena. Nudila se je občinstvu zopet enkrat prilika, občudovati glasbenike slovanske; vzpored je bil tako raznovrsten, da je preprost poslušalec in kritičen glasbenik mogel naslajati se ob povsečnih točkah. Petje a capella, soli in instrumentalna glasba, moški in mešani zbori, vse je bilo zastopano. Z veseljem smo konstatirali mi, ki poznamo razvoj slovenske muzike izza zadnjih trideset let, kako velik korak smo napravili, kako naša glasba, bodisi v proizvajanju, bodisi v izvajanju pogumno stremi za glasbo tujih narodov in kako že od daleč smemo zreti v bodočnost, ki bode prej ali slej pisala slovenskim koncertom na čelo iz večine slovenske ali vsaj nam sorodne glasbenike. Da, ne da se tajiti: višina, kojo je dosegla in na kateri pogumno vstraja naša »Glasbena Matica«, je častna za naš narod in bode brez dvojbe potegnila za seboj bodočo generacijo, ki bode čislala in umevala pokret svetovne glasbe na domačih tleh.

Spomniti se nam je ob tej priliki zlasti mladih glasbenikov, ki so bili na programu sobotni večer. Največ točk je podal domačin Anton Lajovic, absolvirani konservatorist dunajski. Izpod njegovega mladega peresa je izvajal veliki orkester c. in kr. pešpolka št. 27 dvojce samostojnih točk, »Scherzo« in »Andante«. Cudili smo se, kako natančno je glasbenik znal izvesti in zvezati posamezne motive svojih kompozicij pogosto s fino ubrano barvo poedinih glasbil v mogočno in enotno zvezo. Dasi v tej glasbi še ni izražena pristna individualnost zrelega umetnika, vendar se mora priznavati odkritosrčno, kar tudi radi storimo, da je Lajovic nadarjen in marljiv učenec svojih učiteljev, ki obeta, da bode proslavil svoj narod še s sloviti deli na glasbenem polju. Zenski zbor je ob spremljanju orkestra pel tudi Lajovičevo skladbo »Gozdna samotna«. Ta se nam je zdela najbolj bleščeča točka v vsem koncertu. Fino izražanje čustev, izvrstna tehnika ženskega zbora in primerno ozadje vojaškega orkestra: vse to je pripomoglo, da je mišna in primeroma težka skladba prispela do popolne izrazitosti.

Drug nadopoln glasbenik, dr. G. J. mir Krek, se je v sobotnem koncertu predstavil širšemu občinstvu. Operni pevec Stanislav Orželski je ob spremljevanju pianista Jos. Procházka odpel troje njegovih ljubkih pesni, v koje je skladatelj položil mehka čustva svoje muze ter a tem dokazal, da zna pesniška dela v glasbi krasno interpretirati. Posebno izrazit pa je bil Krekov mešani zbor »Vabilo«. Vsa čast skladatelju in pevajočemu zboru! Upajmo, da bode gospod dr. Krek i v bodočo svoj prosti čas podaril slovenski glasbi. Se mnogo lepega od njega pričakujemo. Dalje ne smemo prezeti gospoda Josipa Procházka, ki je neutrudno sodeloval pri koncertu. Kot pristen virtuoz je sviral pred nami na glasovir dvojce samostojnih točk: Lisztovo »Fantazijo« in Smetanovo koncertno polko. Izgal je na izuzat in izvabil novemu Büsen-dorferju tako čarnih zvokov, da ga je »Glasbena Matica« odlikovala z vencem in trobojnicco. A tudi druge točke solistov je neutrudno spremljal na glasoviru, zakar mu mora biti občinstvo gotovo prav hvaležno. Prav je bilo, da je »Matica« dala na vspored takoj na začetek po en proizvod naših priznanih in »domačih« glasbenikov: Foersterja in Nedvéda. »Povejte, ve platin« je plastičen izraz ljubke lirčne pesnice, ki se markantno končuje z željo, da bi bil prost — Slovan. »Luna sije« je znana pesem, pri koji pa žal gospod solist ni prišel do one veljave, kakor bi bilo želeli. Ima pač prešibek glas, da bi prodl v tako veliki dvorani in pri tako mnogošte-

vilnem zboru. No, še zadnjih šest mešanih zborov a capella nam je omeniti. Imena samo domačih skladateljev, a vsak po svoje nas je očaral. Kajpada je k temu pripomoglo točno predavanje pod vodstvom našega draga gospoda M. Hubada. »Finis coronat opus« pa smo rekli, ko je naposled zazvenela v bohotno donehdi akordih orkestra po dvorani dr. Dvořakova že znana, a nam tako mila glasba: Slovanec ples št. 8 S to točko je nadel odbor koncertu v resnici vreden in dostojen konec. — Naj še omenimo, da je bil gospod Stanislav Orželski pri prav dobrem glasu, da občinstvo ni skoparilo s priznanjem, katerega so izvajatelji v polni meri zaslužili, in da je pozvalo tudi na oder oba domača komponista, Lajovic in dr. Kreka, ki sta se temu pozivu mej viharim ploskanjem odzvala.

*** Hujkanje proti češkemu umetniku.** Za prihodnji četrtak je napovedan Jan Kubelikov koncert v Lincu. Načelnik vsenemškega društva, inženir z velenemskim imenom Urbanicki, je od pridediteljev zahteval, da se koncert z ozirom na dogodka v Pragi ne vrši. Prideditelji so njegovo zahtevo odbili. Vsenemci sedaj groze z demonstracijami, češ, da v nemškem mestu ne sme biti češkega koncerta. Kaj bi bilo, ako bi slovenska mesta tem gospodom poplačevala mlo za drago.

*** Repertoar slovenske gledališča.** Jutri, v torek, se igra drugič in zadnjič v tej sezoni velika Maeterlinckova drama ljubezni »Monna Vanna« z gđ. R. R. i c k o v o v naslovni vlogi. — Gostovanje gđ. Ottilje Spurne iz Plzna moralo se je za sedaj odgoditi, ker jej zaradi izpremembe repertoarja na mestnem gledališču v Plzni ni bilo mogoče dobiti dopusta.

*** »Evica Gubčeva«**, drama, katero je spisala hrvaška pisateljica Zagorka, in katere uprizoritev je bila na hrvaškem gledališču v Zagrebu zabranjena, bo predstavljana sedaj v bolgarskem narodnem gledališču v Sofiji.

*** Ondiček** prireja sedaj koncerte po Hrvaški.

*** Prvi češki glasbeni festival v Pragi.** Združen s shodom »Osrednje jednote pevskih društev češkoslovanskih« bo v Pragi o Veliki noči, dne 3. 4. in 5. aprila t. leta. Proizvajale se bodo skladbe prvih čeških skladateljev.

Izpred sodišča.

Radi 70 vinarjev dve leti ječe. 15letni hlapec Dominik Koletnik iz Koprč je bil radi roparskega napada na Marijo Röt iz Gruševce obsojen na dve leti težke ječe. Marijo Röt je 24. januarja t. l. vrgel na cesti na tla ter ji oropal 70 vin.

Razne stvari.

Prizor v brivnici. Nedavno je nekje v neko brivnico prišel znan gospod. Kakor po navadi, sta se gospod in brivec pogovarjala o tem in onem, končno o rusko-japonski vojski. Razgovor je bil vedno živahnejši, ker brivec je zagovarjal Japonce, gospod pa Ruse. Končno sta se resno sprla. Kaj stori brivec? Odloži brivec, češ, da dalje ne brije. Tako je moral Rusiji prijazni gospod s polobritim obrazom iz brivnice.

Kolera v Indiji. Ker se je pričela toplejša doba, bati se je bilo zopet kolere, ki se je tudi res oglasila in pomorila v enem tednu 21 302 oseb. Doim je Bombay že ves okužen od te nalezljive bolezni, je Kalkuta še prosta kolere. Radi tega pazijo bombayske oblasti na vse mogoče načine, da bi preprečile razširjanje te grozovite morilke, toda vse njihovo delovanje je brezuspešno in le zavira promet. Bombaysko ozemlje je namreč že tako okuženo, da se kolera ne more bolj razširiti.

Žrtva poklica. Iz Milana se poroča, da so blizu Koma neznani zločinci smrtonovarno obstrelili policijskega poročnika Baldino. Tihotapci so se ga bali in ga ssovražili radi njegove strogosti in natančnosti.

Ginljivo operacijo je z uspehom izvršil slovedski operater in primarj dr. Fink v bolnišnici v Karlovih varih. Težko opešeni hčerki Lidunki, poldrugo leto stari, je dr. Fink apliciral na opešeno rano velik kos kože, katero si je dal oče s hrbita odrezati. Pred letom se je žrtvovala v enakem slučaju sestra za sestro. Ljubezen očetova, spretnost zdravnikova in skrb usmiljenih sester je sedaj kronana z občudovanja vrednim uspehom. Mala Lidunka in njen oče sta že malone popolnoma zdrava.

***Klerikalci in šolstvo.** Neosnovane napade liberalcev na katoliško stranko v Belgiji je dobro s številkami pobil učni minister Treoz. Ko je padlo liberalno ministertvo v Belgiji, je bilo tam 3469 ljudskih šol z 10549 razredi. Pod katoliško vlado je pa zrastle število ljudskih šol na 6967 ljudskih šol s 17.010 razredi! Ako je katol. stranka tako razmnožila šolstvo, se ji vendar ne more očitati, da hoče ljudstvo imeti neumno. Zahtevamo, da »Učiteljski Tovariš« in »Popotnik« prineseta Treozov govor.

Več dijakinj kot dijakov. V tekočem polletju je vpisanih na medicinskih

fakultetah na avstrijskih vseučiliščih več dijakov. Vpisanih je 1654 oseb od teh 763 moških in 891 ženskih.

Roparski veteran. Nedavno je umrl v Kalabriji 70letni starček. Bil je kakor častiljiv patrijarh, v resnici pa bivši brigant, eden najhujših, kar jih je videla Kalabrija. V četi brigantov, ki so se bile zasnovele iz vojske Bourbonov v Neapelju po zmagi Garibaldijevih čet, je bila najgrozovitejša četa pod vodstvom Giuseppa Caruso in Ferdinanda Cocia. Prvi »častnik« v tej bandi je bil neki Antonio Rocella, ki je bil znan zaradi svoje krutosti. Vse je trepetalo v grozi pred njim. To je bil tisti starček, ki je sedaj umrl v Kalabriji. Kako je postal ropar? Prišel iz Bourbonov vojske je našel svojo rodbino uničeno, a četa so mu odtirali v ječo v sled krive obdolžitve. To mu je ogrenilo življenje tako, da se je umaknil v gore in prisegel maščevanje. In to je storil. Dobil je naslov revalca nosov. Vsakemu kraljevemu vojaku, ki mu je prišel v pest, je odrezal nos. Odrezal je najmanj 25 nosov. Ali slednjič so ujeli tudi njega in sodišče ga je obsodilo na smrt. Toda rešil se je smrti s tem, da se je na predvečer, predno je imel biti ustreljen, obvezal izdati generalu Fontanu glavarja roparjev Caruso, ako se mu smrtna kazen premeni v ječo. Tako se je zgodilo. Ko je bil izpuščen, se je nekdanji rezalec nosov povrnil v domovino, prijel zopet za gnojne vile in je bil — češčen in slavljen od vseh kakor naroden junak.

Telefonska in brzojavna poročila.

Japonsko-ruska vojska.

Dunaj, 14. marca. (Kor. urad.) Londonski listi pričbujejo brzojavke iz Tokio in Šangai, da je meji Japonci razširjena vest, da so Rusi zapustili Port Artur (?). Londonski »Daily Mail« poroča, da se je neka od tega lista najeta ladja približala v soboto Port Arturju. Iz novega mesta se je dvigal dim, nihče ni bilo videti ruskih čet, ali kakkega znamenja življenja.

Port Said, 14. marca. (Kor. urad.) Ruska križarica »Dimitri Donskij« je ustavila severno pri Damietti angleški parnik »Mortake« s tem, da je enkrat ustrelila. Ko so ruski častniki pregledali izkazila angleškega moštva, so pustili parnik dalje.

Ptuj, 14. marca. Privolitvah v ptujski okrajni zastop je zmagovalo nemško veleposestvo.

Dunaj, 14. marca. Iz Rima prihaja poročilo, da se je olomuški nadškof dr. Kohn na poziv papežev odpovedal olomuški nadškofiji. Sicer so ga spoznali za nedolžnega glede izpovedne tajnosti, a prišli so v Vatikanu do prepričanja, da je vsled njegovega pikrega značaja po tem, kar se je zgodilo, nemogoče, v olomuški nadškofiji doseči zopet red in enotno delovanje duhovščine, ako on ostane. Iz Rima se poroča, da so dr. Kohna nagovarjali, naj se sam odpove. On pa ni hotel tega storiti, ker se čuti nedolžnega. Slednjič mu je sveti oče zaradi blaga olomuške nadškofije pod pokorščino ukazal, da se mora sam odpovedati.

Dunaj, 14. marca. Včeraj dopoldne se je zbralo veliko število nemškega dijaštva pred univerzo. Nek nemški dijak je govoril, da za sedaj burši ustavijo svoje nastope. Nato se je večina buršev razšla. Pozneje je prišlo do malega pretepa med Slovani in Nemci. Policija je napravila red. Splošna sodba je, da so se v došedanjih bojih Slovenci in Hrvatje najbolje držali.

Praga, 14. marca. Pri praških demonstracijah je bilo do sedaj skupno aretiranih okoli 100 oseb, od katerih je 78 že izpuščenih.

Praga, 14. marca. Včeraj je bil tu mir.

Dunaj, 14. marca. General konjeništa knez Ludovik Windischgrätz je umrl.

Dunaj, 14. marca. V današnji seji drž. zbora nadaljujejo Čehi svojo obstrukcijo z zahtevo, da se vse došle vloge dobesedno bero.

Dunaj, 14. marca. Včeraj je bil tu mir.

Dunaj, 14. marca. V Olomucu se je vršil strankarski shod nemške ljudske stranke. Derschatto je pozivala vlada, naj nastopi proti Čehom. Vlada se doslej še ni odločila v take korake, ker se boji, da nastanejo potem še hujše razmere. Tudi mnogo večjih strank ni za to, da bi se proti Čehom nastopilo nasilno. Čehi pravijo, da takoj začno s hrupno obstrukcijo kakor hitro se bo poskušalo kršiti poslovnik.

Dunaj, 14. marca. Po raznih krajih Ogrske so šutili v soboto potres. Tudi na Tirolskem je bil potres.

Dunaj, 14. marca. V Tullnu je bil velik shod. Posanec Hölzel je predlagal, naj se iz vseh dežel pošlje deputacija kmetov na Dunaj, ki naj zahteva, da se napravi red v parlamentu.

Pariz, 14. marca. L o i s y, o katerem so liberalni listi poročali, da je odpadel, je kardinalu Richardu izjavil, da je pripravljen dati izjavo, katero zahteva od njega cerkvena oblast.

Berolin, 14. marca. V proračunski komisiji nemškega državnega zbora so črtali iz mornaričnega etata nad 8 milijonov mark. Odklonjena je bila med drugim gradnja novega čolna za topove.

Oklopju slična barva za zidovja,

katero boja je nespremenljiva, sta novitna tudi proti vplivu svetlobe apna in vremena, ter neodkršljiva, je priporočljiva posebno stavbinskim podjetnikom, zidarskim moistem, hišnim posestnikom itd. Poraba je tako preprosta, da lahko vsakdo sam z njo prevleče vnanje dele poslopjinega zidovja. Edina prodaja pri tvrdki **BRATA EBERL v Ljubljani**, Franciskanske ulice. Vnanja naročila proti povzetju. 524 10 11—5

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi.	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
12	12. ura	734,6	4,5	sl. jug	dež	
13	7. jut. 2. popol.	733,8 732,1	1,8 5,2	sl. svzh. sl. jvzh.	obl.	32,6
14	9. zveč.	730,7	2,9	brezvetr.		
14	7. jut. 2. popol.	727,9 727,6	2,8 10,2	sl. svzh. sl. jvzh.		0,8

Srednja temperatura sobote 5,6° norm. 3,0°

Srednja temperatura nedelje 3,3°, normale 3,1°.

Zitne cene

dné 12. marca 1904.

(Termin.)

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 8,38 do 8,39
» » oktober	» 8,26 » 8,27
Ri za april	» 6,72 » 6,73
Oves za april	» 5,62 » 5,63
Koruzna za maj 1904	» 5,34 » 5,35
» » juli	» 5,44 » 5,46

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 8,55 do 9,10
Ri južne železnice	» 8,75 » 9,—
Ri	» 6,75 » 7,—
Ječmen	» 6,60 » 7,60
» ob Tisi	» 6,60 » 7,25
Koruzna ograka stara	» 5,70 » 5,90
» nova	» — » —
Cinkvant stari	» — » —
» novi	» 6,80 » 7,25
Oves srednji	» 5,95 » 5,20
Pizol	» 7,— » 12,—

Najslovitejše medic. avtoritete uporabljajo

Rogaški Styria-vrelec pri 427 a 1

kron. katarih v grlu in bronhijih.

Spomnite se osirotelih otrok!

Srečke otroškega zavetišča

za ustanovitev zavetišča za osirotele otroke.

1500 dragocenih dobikov v skupni vrednosti 60.000 K. Glavni dobiček v vrednosti 25.000 K. Cena srečke 1 K. — Žrebanje nepreklicno dné 22. aprila 1904.

Dobé se v vseh tobakarnah.

Uprava loterije za otroško zavetišče kršćanske dunajske ženske zveze, Dunaj, Neuer Markt 3

Poskusite pristni rastlinski likér 'Florian'

Varstvena znamka.

Po okusu in zdravem učinku prvak likerjev.

Ogreva in oživlja teló, Budí tek in prebavo, Daje dobro spanje.

Lastnik:

Edmund Kavčič v Ljubljani.

Vzorci se radovoljno dajejo brezplačno. 1741 51

Največja zaloga, najboljša in najcenejša tvrdka za naročevanje ozir. nakupovanje

Copičev za pleskarje, sobne slikarje, zidarje in mizarje.

Lákov, pristnih angleških, za vozove.

Emajlne prevlake, pristne, v posidcih po 1/4, 1/2, 3/4 in 1 kg.

Jantarjeve glazure za pôde. Edino upražao in najlepše mazilo za trde in mehke pôde.

Voščila, štedilnega, brezbarvnega in barvnega za pôde; najcenejše in najboljše.

Rapidola, pripravnega za vsakovrstne prevlake.

Brunolina za barvanje naravnega lesa in pohištva. 288 50—7

Ustanovljeno 1. 1832.

Adolf Hauptmann

Ustanovljeno 1. 1832.

I. kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja v Ljubljani.

443 1—1

Globoko potrtega srca javljamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem pretužno vest, da je Bogu vsegamočnemu dopadlo našo iskreno ljubljeno hčerko, ozir. sestro

MINKO

po dolgi mučni bolezni v dobi 17 let večraj odpoklicati v boljše življenje. Pogreb se vrši jutri, v nedeljo 13. t. m., ob 8. uri pop. iz hiše žalosti, Levstikove ul. št. 4, na pokopališče k sv. Krištofu.

Priporočamo jo prijaznemu spominu. LJUBLJANA, 12. marca 1904.

Avguštin in Marija Štamcar, stariši; **Vladimir, Milan, brata; Vida**, sestra.

443 1—1

Povodom bridke izgube, ki nas je zadela s prezgodnjo smrtjo naše iskreno ljubljene ačere, ozir. sestre

MINKE

nam je došlo obilo izrazov iskrenega sočutja, za katere se vsem najiskrenejše zahvaljujemo. Posebej se še zahvaljujemo preč. duhovščini, gosp. uradnikom banke »Slavije« za udeležbo pri pogrebu in poklonjeni vene, gospodičinam gojenkam višje dekliške šole, gospodom pevcem za krasno nagrobno petje, in sploh vsem in vsakomur, ki so kakorkoli izkazali pokojnici zadnjo čast in nas tolažili ob bridki izgubi.

LJUBLJANA, 14. marca 1904.

Žalujoči ostali.

Kranjsko društvo za varstvo živali.

Vabilo 384 1—1

na

občni zbor

kranjskega društva za varstvo živali,

ki se vrši

v torek, 29. marca, ob 6. uri zvečer

v Ljubljani

v hotelu pri Maliču, I. nadstropje

DNEVNI RED:

1. Poročilo o društvenem delovanju.
2. Poročilo blagajnikovo.
3. Volitev dveh pregledovalcev računov.
4. Dopolnilna volitev v odbor.
5. Prememba pravil.
6. Razprava o stavljenih predlogih.

Društveno predsedstvo.

Organist in cerkvenik

išče službe. 439 3—1

Več pové upravništvo »Slovenca«.

Zahvala in priporočilo.

Podpisani priporočam vsakemu, kdor si misli zidati novo hišo ali kaj popravit, zidarskega mojstra **g. Franca Schmuc v Pestojni**. Pri meni je zidal v letu 1903. novo enonadstropno hišo; dokončal je vsa svoja dela solidno in pravočasno po načrtu v mojo popolno zadovoljnost. Delo njegovo ga hvali. Ob ravno istem času je zidal tudi pritično hišo posestniku Jakobu Turku v Hrenovicih; tudi ta je z njegovim delom popolnoma zadovoljen.

Tedaj hvala gosp. mojstru!

Hrenovica, 5. sušca 1904.

Štefan Dužnik, trgovec.

415 3—3

Najsigurnejša prilika za štedenje

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldan

hranilne vloge

1618 13

ter jih obrestuje po

4 1/2 %

to je, daje za 200 kron 9 kron 50 vin. na leto.

Druge hranilne knjižice sprejemajo se kot gotovina in se njih obrestovanje ne pretrga.

Rentni davek plača hranilnica sama.